

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pe pošli prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6 — 50 — h
mesec 2 — 20 — h

V upravitelstvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 6 — h
mesec 1 — 70 — h

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Narednino in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 41.

V Ljubljani, v petek, 20. februarja 1903.

Letnik XXXI.

Nekoliko odgovora „Edinosti“ v razmišljanje.

I.

Tržaška „Edinost“ je pod naslovom „Naše načelo“ objavila nekaj člankov. Mnogih besedi kratki smisel je ta, da obsoja obstrukcijo v deželni zboru kranjskem z vseslovenskega stališča, ker deželni zbor kranjski bi imel biti nekak parlament vseh Slovencev. Tam naj bi našla vsa slovenska stremjenja svoj odmev. Po obstrukciji pa je to onemogočeno.

Drugo misel pa izraža v sklepu tretjega članka z besedami: »Povod tem člankom so bile vesti po listih, da so se v namen, da se v deželni zboru kranjskem neha obstrukcija, vršila pogajanja med vlado in zastopniki vseh treh strank. Ponavljase zopet prizor, da se v deželi, ki je po 95 % slovenska, nemštvo dovoljuje ingerencija daleč preko meje vsacega opravičenja. To pa sega do kože obmejnih Slovencev, ker ta nemška ingerencija je barikada, ki deželni zboru kranjskem zapira pot, da ne more postati to, kar bi lahko bil in bi moral biti zavezan narod in posebno še zanevarne pozicije ob periferiji.«

Mi smo že večkrat pisali o zadevah kranjske deželne zbornice in bi lahko »Edinost« zavrnili na dotična naša izvajanja. — Vendar odgovorimo zopet kolikor mogoče kratko.

Deželnega zbora kranjskega v dosedanji sestavi ni bilo škoda iz vseslovenskih ozirrov. Zakaj?

Pred osmimi leti so prišli de facto v deželni zbornici na krmilo Nemci. Enajst Nemcev pritegnilo je v večino

devet liberalnih Slovencev. Gospodar položaja je postal tedaj baron Hein in baron Schwegel.

Od tedaj se je spočel nemški vpliv v vsi deželi v političnem in gospodarskem življenju — Slovenci pa smo po nekod začeli nazadovati in narodni idejal je pri liberalni inteligenci prišel iz kurza. Po samih kompromisih Nemcev in liberalnih Slovencev se je v narodnem oziru samo od Slovencev popuščalo. Nemci pa niso dali nijedne koncesije ne v narodnem in ne v gospodarskem oziru.

Zato samo nekaj dokazov. 1. dr. Schaffer je prišel v deželni šolski svet. 2. Ulični napisi v Ljubljani so se tako uravnali, kakor so hoteli Nemci. 3. Slovenski napisi na nemških mestnih solah v Ljubljani so se odstranili na zahtevo Nemcev. 4. Sela v Dragi se je uravnala po želji Nemcev in učitelj tam je — zagrizen Nemec tudi na slovenskem oddelku. — Da se germanizacija tam ne vrši celo v veronauku, je zasluga jedine-le pokojnega kardinala Misie, ki je z jekleno odločnostjo branil načelo, da se veronauk uči v istem jeziku, kakor molijo stariši doma z otroci.

In kaj so Nemci koncedirali Slovincem? Ničesar!

Podpira kranjska »šparkasa« katere zavode, ki so odličnega slovenskega kulturenega pomena?

Ali Nemci ne širijo nemške propagande s tem, da v svojih nemških podjetjih v slovenski Kranjski naseljujejo nemške delavce, poslovanje in uradnike in ker teh ni nemških zadosti v deželi, take ljudi vabijo od drugod, — Slovenci pa se selijo v Ameriko. Kranjska industrijska družba je lani upokojila menda zadnjega zavednega Slovence — uradnika na Javorniku. Služil je zvesto mnogo let, ali preti njegovi volji so ga upokojili — ker je moral narediti prostor nemškemu uradniku. Industrijska družba jemlje, če le more, za delavce Nemce, uradnik seveda mora pa že vselej biti Nemec!

Ko se je pričel rudokop v Kočevju, so se kranjski Nemci obrnili na »Trboveljsko premogarsko družbo«, da naj v prvi vrsti jemlje ozir na nemški element. In ta družba jim je to obljubila. — No ali vzlic temu morajo vendar mnogo rudokopov slovenskih imeti tudi v Kočevju, ker Nemci ni dobiti. Te mnogoštevilne slovenske družine, ki so pri rudokopu v Kočevju, nimajo za svoje slovenske otroke slovenske šole. Imeli bi jo lahko, ko bi deželni odbor, oziroma večina deželnozbornska ne bila vezana na — Schwegla. Tako se dela od liberalne strani. Od katoliškonarodne strani pa se dela vse, da dobe v verskem oziru pravice svojega maternega jezika.

Kaj mislite, kaj bi neki rekli v kazini ako bi nekega dne poslal dr. Tavčar pismo na »Deutscher Verein« in bi z ozirom na alijanco zahteval, da industrijska družba nastavlja v svojih tovarnah na Savi in Javorniku za uradnike tudi Slovence in da ne importuje nemških delavcev, ko je v deželi obilo domačih, če so tudi slučajno Slovenci? Nemci bi to zahtevo z vso uljudnostjo in odločnostjo odklonili, dasi je skromna in popolnoma opravičena.

In če bi hoteli v Kočevju ustanoviti slovensko šolo za slovenske otroke rudokopov, bi pa Nemci smatrali ta slučaj za — izzivanje.

Koncesije, ki jih je dala nar. napredna stranka Nemcem, niso še največje zlo; da se pa na 5 odstotkov Nemcev liberalci ozirajo pri vsakem političnem koraku, to je še večje zlo, kakor dane jim koncesije. S takim ravnanjem se podrejujejo nemškiki komandi, smatrajo jih tako rekoč za »Herrenvolk«, Slovence pa za helote.

Da je ta krivični in v razmerah neopravičeni položaj omajala obstrukcija, je iz ozirov na slovenske težnje in smotre le velike koristi.

Ako tega ne uvideva »Edinost«, potem ne vemo pomoči.

So pa še tudi drugi tehtni vzroki, ki so dovedli našo stranko do zadnjega koraka, do obstrukcije.

O tem pa prihodnjič.

Stara politična pesem.

Dunaj, 19. svečana.

Vladi se je posrečilo, da je v vojnem odseku dobila večino za vojaško predlogo. Z 18 proti 14 glasovom je vojni odsek dovolil pomnožitev vojaških novincev in posredno tudi stroškov za armado. Ker pa vlada še ni imela zagotovljene večine v zbornici, zapretila je v svojih glasilih, da odgodi državni zbor in s § 14. uveljavi vojaški zakon. Ker pa to še ni izdalo, so razni snubači razlagali vsakemu, kdor jih je hotel poslušati, da vojna uprava ne ustreže nobeni zahtevi glede olajšanja vojaške službe, ako bo vlada prisiljena poslužiti se § 14. Tako so najprvo omahnili voditelji nemške ljudske stranke in minoli tork se krščanski socialci. Katoliška ljudska stranka je bila razdvojena. Eden njenih članov je v odseku glasoval proti predlogi, drugi za predlogo. Včeraj pa je načelnik katol. ljudske stranke obdelal tudi opozenta in nocoj gotovo dobro in mirno spal. Vlada ima torej v zbornici zagotovljeno veliko večino za vojaško predlogo. Dr. pl. Kürber more s pomilovanjem in samozavestjo čitati dolgotrajne razprave v ogrski zbornici, ki dela sitnosti in skrbi pl. Szellu.

Bosna je torej mirna, vlada zadovoljna; a s tem še niso zadovoljni možje, ki imajo Janove obraze ter so na razvalinah svojih programov razobesili črnožolto zastavo, češ: V našem taboru je Avstrija! Kot ova duhi zasledujejo in tolmačijo nagibe in vzroke, ki so napotili manjšino, da ne glasuje za vojaško predlogo. Postavljajo jih

LISTEK.

Slovaška omladina.

Novela. — Spisal Svetozar Hurban Vajansky.

Poslovenil V. P.

(Dalje.)

Hitri koraki so zadoneli. Linica se je ustrašila in potegnila roko nazaj. Stefanu je stopil mrzel pot na čelo.

»Kaj sem storil?« Krčevit stok se izvije prestrašenemu Stefanu iz prsi.

»Grdi malopridnež!« zarjovel je Lacko, kateri se je prikazal blizu njega. V roki je držal dvignjeno šibo.

»Stoj!« klical je Stefan; rdečica sramote, bolesti in jeze je pokrila ves njegov obraz. Oči so se mu zaiskrile. Pest se je krčevito stisnila.

»Dovoli le tri besede, preden boš sodil!« prosil je Stefan s trdim naglasom.

»Mej nama ni treba besedi«, je odvrnil strastno in hripavo Ladislav ter povzdignil šibo še višje. »Tukaj so že dejanja, podla, grda dejanja! Tukaj govori tale očetov vrt, tale večerni somrak! Tukaj spriduje tvojo podlost tale večernica! Poglej jo, če imaš oči še za čist lesk! Poglej jo neustraheno — ali je ne umeješ s svojo izdajsko roko, ti, ki goljufaš mojo ubogo sestro!«

»Brat, moj brat!« je zajokala glasno

Linica, katera je gledala vse od daleč. Ladislavova roka je izpustila šibo na tla, obrnil je hrbet svojemu nasprotniku. Stefan se je napolnil v Brežovico, a ni šel, kot po navadi, kar bežal je. Do vrha, ki se je vspenjal pred njegovim ciljem, je šel še hitreje, tako, da je prišel gori ves potan. V desnici je stiskal še vedno Liničin prstan. Pred njim se je razprostiral domači kraj, odet v gosto meglo. Iz daljnih vasic so se glasili zvoki zvonov.

Kratke pol ure — pa kakošen obrat v njegovem življenju! Pol ure je minulo, pa koliko je moral občutiti, koliko preživeti v njenem hitrem letu! Kako naj bi imenoval ono duševno stanje, kako bi nazval oni naval, ono burjo — ono sladkost in ono peklensko bolečino? Kje pa si ti prevzetna volja? Kje pa je ona vedno poudarjana samoodločba, kje pa je moško zaupanje vase? Ali se je vrgel on sam v to burno morje, v te deroče valove! Ali je to on, on, isti, ki je pred pol ure tako trdno, vroče, spretno govoril o dušnem miru? Saj je on sam priporočal mir, on sam je verjel, da je odvisen oni sveti, božji mir le od nas samih! Videl je pred seboj mlado, komaj odrastlo deklico, čutil je njeno duševno omahovanje; videl, da se rodi v nji začetki duševne boli in nemirnih strasti — pa on ji je znal vendar tako trezno, opretno, mrzlo nasvetovati! In zdaj? Kje je človek, ki bi njemu

samemu s podobnim nasvetom utegnil pomoči? Ni ga na svetu. Ako bi zletel angel na azurnih perutih z zvezdnatega neba ter mu položil roko na srce, ali bi mu vrnil v dušo tisti sveti mir...? Gotovo! Pa na kaj takega ni pomislil Stefan.

Pred njegovim očesom je migljala podoba Liničina. Položil je roko na obraz — še le zdaj je spoznal, da drži v roki njen prstan. Ona mu ga ni darovala, on ni prosil zanj. Prstan je padel sam v njegovo grešno, nesrečno roko — uprav tako, kakor čudna ljubezen v srca! Stefan ni iskal Linice — ona ni vedela, da odhaja Stefan, tem manje, da ga še vidi. V pusto goščavo, v samoto je šla s svojim nemirnim čuvstvom. Leskovo listje je položila na senca, da ohladi vroče čelo. V samotni, obdana z molčečo naravo, je iskala tolažila v svojem čudnem razburjenju. Imela je vzor, ki je sijal neprestano pred njo. Ta vzor je bil narod, h kateremu sta zbudila v nji vročo ljubezen dva duhapolna prijatelja. Pa kako priti k njemu, k svojemu vzoru, kako zajeti iz njegove lepote, iz njegove svetlobe vsaj nekaj žarkov! Nesrečna je bila, da jej je izginjala izpred oči ona slika, katero ji je narislala mlada duša. Zakaj se ni narodila kot mož, da bi mogla ugasiti žejo svoje vroče duše z dejanji?

Pa kaj je našla?

Našla je mladeniča, ki je utrdil v nji

ono lepo sliko ter vzburl hipoma tudi še drugo močno čuvstvo, katerega si še ni znala razložiti.

»Sem-li grešila?« vprašala je samo sebe, ko je stopila v svojo sobo. »V čem je moja pregreha? Kaj sem storila? Ravna sem-li s slabim namenom? Nikakor! Zakaj torej ona teža na prsih? Zakaj me peče vest?... Nobenega odgovora... Vest ne peče vendar zastoj... Oh, tako bolno, tako bridko!« vzdihnila je in podprla težko glavo ob salonski naslonjač. Mala, na steni viseča ura je tiktakala v hitrem taktu. Še hitreje je bilo devino srce.

Vstopil je Lacko; bled, zmračen je pristopil blizu k sestri.

»Karolina, ali si bila prvič na hodniku, kjer sem te danes videl?«

Njegov glas je bil teman, očividno je zatiral v sebi strastno razburjenje.

Linica ni odgovorila, niti zganila se ni. Njena glavo je bila vtisnjena v mehko blazino naslonjača.

Lacko je čakal odgovora. Njegovo dihanje je bilo globoko, vsak dihljej je bilo slišati. Poluodprte ustnice so se mu tresle.

»Veš, da je nesramno, če se shaja mlada deklica s tujim, zelenim malopridnežem!« Zadnje besede so donele kakor grmenje.

(Dalje prih.)

v eno vrsto s socialnimi demokrati, ki so načelni nasprotniki vojaštva sploh.

O rodoljubju in dinastijskih čustvih govore ljudje, ki za vsako vrsto in službo od vlade zahtevajo bakšiš, odškodnino na troške države ali na račun slovanskih narodov.

Ako Jugoslovani, izvzemši 4 liberalne slovenske poslance, ne glasujejo za vojaško predlogo, store to iz gospodarskih in političnih nagibov. Zadnji med njimi načeloma prizna, da je armada za našo državo potrebna. Avstrija ni naravna trdnjava, marveč mora svoje odprte meje na suhem in na morju stražiti celo proti svojim zaveznikom. In že za to stran potrebuje močno stalno armado. Avstrija pa tudi ni Monako, kjer zadostja nekaj redarjev. Državi je treba dati, kar je državnega, a ljudstvu, kar je ljudskega.

V zadnjem poročilu sem našel razne ljudske potrebe, ki jih more vlada izvesti administrativnim potam ali s premembo vojaškega zakona. Oboje je v enem letu mogoče. V enem tednu more parlament premeniti paragrafe 15., 18., 33 in 34. vojnega zakona in s tem bi bilo ustrezno tisočerm družinam, katerih sinovi so jim edina pomoč v boju za obstanek. Ali more dalje človek odobravati, da vojna uprava ogromno večino vojaških potrebščin kupuje od prekupcev, ki so večinoma bogati židje, ter tako dobiček daje bogatinom? Zgodi se celo, da tak prekupec vojni upravi dobro prodaja žito ali seno, ki ga je vojna uprava kmetu zavrnila.

Ali naj jasno govorimo, kako se gradé mnoge vojašnice? Ali je res nujno potrebno, da morajo nad 30 let stari vojaki, večinoma oženjeni možje, hoditi k orožnim vajam ter posedati po vojašnicah ali zajee poditi po grmovju, ko imajo doma največ dela? To so žive ljudske potrebe, katere morajo poslanci zagovarjati. In mogoče bi bilo ravno sedaj izposlovati razne olajšave, ko bi se razne stranke ne lovile za vladno milost ali celo ministerake sedeže.

Gospodje, ki zastopajo veleposestvo, trgovske zbornice in ki se morajo le vladi zahvaliti za svoje mandate, ti pač nimajo pravice, da bi ljudskim poslancem odrekli rodoljubje. Ako parlament pri takih vprašanjih molči, potem ni vreden, da obstoji. Tak parlament je le klepetec na tepki, ki ropotá in se obrača, kakor in kedar vleče vladna sapa. Toliko z gospodarskega stališča.

Pomenljivi pa so tudi politični razlogi. Kdo dovoli vojaško predlogo za lepe obljube in bakšiš v obliki narodnih koncesij? Nemške stranke in Poljaki, torej večina, kakoršno si že leta želé nemški krogi. In to je skoraj gotovo tudi glavni vzrok, da so se v zadnjem trenutku antisemitje vpregli v omnibus. Dr. Lueger je sicer včeraj v svojem govoru za nenadni prevrat navajal kot najvažnejši nagib to, da mora avstrijski parlament odločno ugovarjati proti madjarskim šovinistom, ki hočejo razdvojiti armado. To je g. dr. Lueger že davno vedel, a ne še le od torka. Gotovo je tudi on prepričan, da je obstrukcija proti vojaški predlogi v ogrskem parlamentu le umetna komedija, s katero hočejo Ogrji dobiti nekaj novih koncesij. Kaj pa če ogrski parlament do vojaških naborov ne reši predloge? Ali bode Avstrija sama pomnožila vojaške novince za skupno armado? V tem mi ne vidimo moči in veljave avstrijskega parlamenta, ako vse dovoli, kar uradniška vlada zahteva. To je njegova slabost in onemoglost. Ravno ogrski parlament s svojo parlamentarno vlado mora vzbujati naše spoštovanje, pa tudi zavest naše onemoglosti.

Ako pa še kdo dvomi, naj čita, kaj pišejo nemška glasila in govore nemške stranke. Neki nemški levičar piše: »Bilo bi jako nevarno, ko bi vojaško predlogo omogočila slovanska desnica in tako Nemce zopet parlamentarne porazila. Ko je stara nemška levica za Taaffeja glasovala proti vojnemu zakonu, zabila si je zadnji žebelj v svojo krsto. Pomagala je s tem Dunajskemu in Pražaku na konja. Ko bi danes Nemci glasovali proti vojaški predlogi, našli bi se zopet Pražaki na desnici in »mičile bi se sanje poslanca Stranskega o »raznem obroču desnice«. Ponovili bi se Taaffejeve dóbe.«

In v graškem glasilu nemške ljudske stranke čitamo: »Nemška ljudska stranka, ki je v veliki meri odgovorna za bodočo osodo Nemcev v Avstriji, bi s svojo politiko absolutne negacije dosegla le nekaj odmeva mej ljudstvom, a ta odmev plačala z veliko žrtvijo, ki bi jo tedaj še huje čutili, ko bi bil na tehnični nemški vpliv. Nemška ljudska stranka ni smela glasovati proti predlogi le zaradi demonstracije; drugače bi bilo, ko bi sama odločevala in imela osodo vojaške predloge v rokah. Pa tudi v tem slučaju bi ne smela brezpogojno reči »ne«, ker zagovarja iz narodnih vzrokov avstro-nemško zvezo.«

To je menda jasno povedano vsem, ki hočejo razumeti taktiko čeških in jugoslovanskih poslancev. To je včeraj tudi dr. Schöcker v imenu vsenemške napredne stranke izjavil brez ovinkov, češ, da Nemci ne bodo za Čehe pobirali kostanja iz žrjavice.

Povedano bodi še vsem in vsakemu, da bi Jugoslovani ne dobili od vlade najmanjše drobtine, ko bi vsi kot eden mož glasovali za vojaško predlogo. Danes v zbornici odločujejo le večje stranke, katere vlada potrebuje za avstro-ogrsko nagodbo. In v prvi vrsti vlada računa na nemško ljudsko stranko, ki je največja na levici. Nemška ljudska stranka si je torej zagotovila hvaležnost gospoda dr. pl. Körberja, ki bode tudi skrbel da to pobratimstvo ne preneha pri glasovanju o avstro-ogrski nagodbi. Edino skrb delajo vladi še češki poslanci. Za te pa ima pripravljene razne gospodarske koncesije. Kakor se vidi, gospod dr. pl. Körber dobro pozna napake svojih prednikov, pa tudi slabosti raznih strank. »Divide et impera« je staro rimsko načelo, ki pa ima danes v Avstriji še popolno veljavo.

Carinski tarif.

(Gospodarski položaj posestnikov v Avstriji sedaj in v bodoče vsled novih carinskih tarifov Nemčije.)

IV. Naše razmere do drugih držav.

Treba pa navesti tudi, koliko govede mi kupujemo in dobivamo od sosednih držav, ker še-le potem moremo spoznati, zakaj ni cena naši živini večja.

Človek bi mislil, da država, ki toliko eksportira osobito pitane živine, pač ne potrebuje od drugod kupovati goveje živine. In vendar ni temu tako, kakor nam kažejo sledeče številke.

V letu 1900 je prišlo v našo državo 59 254 volov in sicer

iz Srbije 56 422 volov

iz Italije 2 972 »

Vsekako je osobito iz Srbije došlo blago nizke vrednosti, ker vseh 56 422 volov je veljalo le 10 720 000 K, ko je naših 70 982 volov izvoženih v Nemčijo imelo vrednost 37 227 000 K.

Ta uvoz govede iz Srbije se porabi deloma po ogrskih mestih, veliko pa tudi na Dunaju — koder se taka živina prodaja pod imenom »Beinelveh« in jo pokupujejo mali mesarji iz vasij, ali dunajski mesarji za porabo pri izdelavi klobas. Vsekako moramo osobito pa z ozirom na tako silno zvišano uvozno carino na naše vole od strani Nemčije zahtevati, da Avstrija ne dovoli več Srbiji tako nizke uvozne carine, ki znaša od vola le 4 gld. v zlatu.

V delno tolažbo našo mora pa nam služiti statistični prometni izkaz, da smo manj živine v l. 1901 kupili, več pa prodali in da se je naš izvoz govede v Nemčijo v minolem letu 1902 pomnožil za 10 mil. kron.

Prav velike važnosti je znati, koliko pa odpade na izvoz govede naše države na Ogrsko. Izkazano je, da je šlo direktno iz Ogrske v l. 1900 v Nemčijo 36 775 glav govede v vrednosti skoro 20 mil. kron; torej skoro polovico našega državnega izvoza volov odpade na Ogrsko; krav in mlade govede pa gre največ iz naše državne polovice.

Kolik dobiček pa ima Ogrska na naši državni polovici, razvidimo iz naslednjih števil.

Ogrska je l. 1899 izvozila sploh govede za 102 mil. kron, in od te svote odpade le 20 milij. na izvoz v Nemčijo, drugo pa mi Avstriji kupimo. In potem imajo Ogrji po-

gum, oziroma predrznost trditi, da niso od nas odvisni. Dejstvo je, če bo naše skupne države sploh izvoz živine vsled novega carinskega tarifa trpel oziroma se znižal, da bo Ogrska to še bolj od nas čutila. Nič manj resnično pa je, kak velikanek udarec bi bil izvozu Ogrske, če bi bilo prišlo do ločitve med obema državama polovicama. Spominjajo se še morda bralci na moja poročila iz sej državne kvotne deputacije, koder sem dokazal, da znaša izvoz Ogrske le glede živine 89 procentov v našo državno polovico in da le 11 procentov gre izven države.

Take številke treba znati, da se more Ogrom demonstrirati, kako neopravičena je njih oholost, in kak velik interes prav oni imajo, da ostanejo znani v skupnosti.

Če vse preudarimo, moramo priti do sklepa, da bo naši vladi resna dolžnost glede našega izvoza živine omiliti po pogodbah carinske nastavke; ter da bo nje velika naloga vse storiti za izboljšavo naše živilnorej da homo vsaj z ozirom na izvrstnost naše živine mogli se še vzdrževati v trdem boju svetovne konkurence.

Nemčija troši od leta do leta več za povzdigo živinorej ter pazi osobito na to, da je živina večje vrednosti.

Pa vzlic tej tendenci je naraslo tudi število, ker l. 1873 našelo se je v Nemčiji 15 800 000 glav govede in 7 100 000 glav prašičev, l. 1900 pa našelo se je v Nemčiji 18 900 000 glav govede in 16 800 000 glav prašičev.

Fr. Povše.

Vojna predloga sprejeta.

Včerašnja seja avstrijske poslanske zbornice je trajala do danes zjutraj do 1/3. uro in je imela za vlado zaželeni uspeh, kajti zbornica je z veliko večino odobrila v drugem in tretjem branju ves vladni načrt o vojaških novicah ter drugih zahtevah vojne uprave. — Pričetkom seje je socialni demokrat Eldersch v triurnem govoru pojasnjeval stališče svoje stranke proti militarizmu in institucijam armade ter pri tem navajal mnogo grozljivih slučajev glede postopanja z vojaki, posebno v okrožju 10. voja. kateremu poveljuje korni poveljnik Galgotsy. Sekundirala sta mu Pernstorfer in Rieger. — Za njim je nastopil baron Morsey, ki je pojasnoval, iz kakih razlogov glasuje njegova stranka za vojno predlogo. Govornik je namreč prepričan, da vojna uprava ustreže opravičenim željam in potrebam, ob enem pa uvideva potrebo močne avstrijske armade. — Skoro v istem smislu sta govorila poslanca Steiner in grof Deym. Naslednji govornik poslanec Biankini je kritiziral narodnim pravom hrvatskega naroda nasprotno vladno politiko ter govoril o silni bedi slovanskega prebivalstva v narodnostnem in gospodarskem oziru. Ko je še poslanec Hueber naznanil želje in pritožbe svojih volivcev, je povzel besedo domobranski minister, ki je precej srečno rešil svojo nalogo ter je morda ravno njegovim pojasnilom pripisati, da je dobila pozneje vojna predloga tako veliko večino.

Grof Welsersheimb je izjavil, da je pazno zasledoval in premotril vse želje in zahteve ter hoče nanje odgovarjati strogo stvarno in objektivno. Minister je prosil zbornico, naj to, kar bo povedal, ne smatra samo za lepe besede, ker ne bo govoril le o praznih obljubah, marveč bo to, kar obljubi, tudi vestno izpolnil; radi tega bo raje manj obljubil. Obljube njegove so pa te-le: Orožna vaja v dvanajstem službenem letu bo že sedaj odpadla z gotovimi potrebami izjemami. Reservniki predzadnjega leta se bodo pa pozvali k orožni vaji po vsakokratni potrebi. Kar se tiče preskrbovanja armade se bo minister v najširšem obsegu oziral na proizvajalce; tudi predčasne dopuste bo dovoljevala vojna uprava kmečkim sinovom in takim, ki so doma neobhodno potrebni. Vestno se hoče vojna uprava ravnati po predpisih glede izpolnovanja verskih dolžnosti in gojenja verskega čuta.

Glede dvo boja opozarja minister na svoje tozadevne prejšnje izjave, ravno tako glede dveletne prezentne službe, glede katere bo podal o priliki še obširnejši pojasnil. Zakon o preskrbovanju vdov in sirot je že izgotovljen; na premembe določb § 33. in 34. vojnega zakona se bo oziralo pri splošni reformi tega zakona; dotlej bo pa minister skušal kar največ ustredi opravičenim željam v interesu rodbinskega in kmečkega življenja. Glede vojaških takš bo dovolila vojna uprava najširše olajšave najnižjim razredom ter zvišala iste v višjih razredih. Noyi vojaško-kazenski pravdni

red bo temeljil na načelu javnosti, ustmene razprave in pravice zagovora. Oni, ki so pozvali v vojake in morajo napraviti daljšo pot do svoje garnizije, dobe primerne odškodnine. — Konečno je minister obširno pojasnjeval in utemeljeval posamezne zahteve v vojni predlogi ter mej drugim omenil, da se je vlada pri sestavi tega načrta omejila na najnujnejše potrebe, kar resno uvaževala vse želje in pomisleke. Čal pa je minister svoj govor nekako takole: Poslanci, ki bodo glasovali za to predlogo, store veliko dobrega in koristnega sebi in državi in odvrnejo veliko škodo, ki bi morala nastati, če bi ta zakon ne dobil odobrenja. Naša armada ne služi specifično osebnim interesom, kajti če je na svetu kak vladar, ki za svojo osebo ne potrebuje varstva obročene sile, je gotovo naš ljubljeni cesar. Dobre, močne armade potrebujemo za državo, za splošnost in za prebivalstvo. Zapajte armado našemu ljubljenemu vladarju, ki po očetovski skrbi za vse svoje narode. V naš blagor, v interesu naše monarhije vas prosim, da glasujete za predlogo.

Za ministrom je še govoril Fresl, potem se je pa na predlog posl. Kathreina zaključila nadrobna razprava in sta govorila le še glavna govornika pro poslanec Rötter, contra posl. Malik. Poslednji je stavil mej drugim predlog, naj se predloga vrne odseku v nadaljnji pretres. — Konečno, malo pred polnočjo, se je pričela cela vrsta stvarnih in nestvarnih popravkov, ki so trajali nad dve uri. Potem se je pričelo z glasovanjem. Zbornica je sprejela vse od odseka predlagane resolucije, odklonila Malikov minoritetni predlog, nove resolucije izročila vojnemu odseku ter z veliko večino odobrila vojno predlogo. — Prihodnja zbornična seja je šele 27. t. m.

Vlada in Čehi.

Po srečni izvedbi vojne predloge se mora Koerberjeva vlada pripraviti na nov boj, namreč za rešitev nagodbe in proračuna. V to svrhu je treba pogajanj z Mladočehi, ki še vedno pravijo, da vlada ne dobi ne nagodbe in ne proračuna, če ne ustreže zahtevam v narodnostnem oziru. V svrhu določitve konečne taktike se prihodni tork snide v Pragi češki izvršilni odbor. Državnozbornski mladočeški klub sam se snide v petek po pustnih počitnicah. Če dotlej mej Č-hi in vlado ne bo nikake jasnosti, bodo Čehi v petkovi seji še podpirali obstrukcijo radikalcev in razpravljali o predlogu Fiedlerjevem. Splošno se sodi, da v slučaju, če se nagodbi prizna prednost pred proračunom, bodo Mladočehi glede nagodbe sklenili prehod iz obstrukcije v opozicijo, ter šele pri proračunu zopet posegli po prejšnji taktiki.

Grška vlada in makedonsko gibanje.

Turški poslanik na atenskem dvoru, Rifaad-bej je imel minule dni daljši razgovor z grškim zunanjim ministrom v zadevi stališča, ki je zavzema oficialna Grška na pram gibanji v Makedoniji. Ta sultanov zastopnik se je pritoževal nad tem, da se zbirajo v raznih pokrajinah Grške četa prostovoljcev, ki nameravajo svojedobno priti na pomoč makedonskim vstašem. Minister Skuses je sicer zatrjeval turškemu poslaniku, da bo vlada preprečila vsak tak poizkus ter ne bo dovolila, da se grški prostovoljci podajo preko makedonske meje, vendar se pa zdi, da ta izjava ni bila povsem odkritosrčna, ker je vladi le predobro znano, da je ves njen vpliv veliko premajhen, da bi mogla udušiti navdušenost za Makedonce mej grškim prebivalstvom, posebno pa mej ondotnim dijaštvom. Posamni zunanji in tuji agitatorji kar očitno zastopajo svojo makedonsko politiko. Mej Grki je namreč še silno mnogo takih, ki ne morejo preboleti zadnjega grškega poraza v grško-turški vojski, in komaj čakajo, da se morejo pošteno zmaščevati nad Turčini. Ta ugodni položaj pa izrabljajo agitatorji za makedonsko stvar in iščejo pri Grkih potrebne pomoči bodisi v denarju, bodisi v orožju, ter obenem nabirajo prostovoljce.

Iz brzojavk.

Konverzija državn. dolga. Dunajski uradni list je včeraj objavil potrjen zakon o konvertiranju državnih 420-stotnih rent. — Občinski zastop v Floridsdorfu je izvolil včeraj v magistratni gremij vseh osem zastopnikov krščansko-socialne stranke. Socialni demokrati ponujanege mesta niso hoteli sprejeti. — Nemčija ne odprave trgovinskih pogođb. Iz Barolina javljajo, da nemška vlada ne odprave trgovinskih pogođb, marveč se iste podaljšajo do termina, ko se sklenejo nove. — Italija in makedonsko vprašanje. Italijanski poslanik Malaspina je dobil nalog, naj podpira pri turški vladi zahteve Avstro-Ogrske in Rusije. — Sultan se zahvaljuje bolgarskemu knezu. Za nastop bolgarske vlade proti članom makedonskih odborov je poslal sultan knezu Ferdinandu zahvalno pismo. — Odstop bavarskega ministerskega predsed-

nika Crailsheima. Princ vladar Luitpold je ustregel prošnji grofa Crailsheima ter mu s 1. marcem odvzel vodstvo državnega ministerstva in zunanjih zadev. Minister ne dobi pri odstopu nikake zahvale. Njegovim naslednikom je imenovan naučni minister baron Podewils. — Poraz marokanskih vatašev. Iz Feza javljajo, da je vojni minister z manjšim oddelkom porazil del Kisynov. Mnogo je ubitih in ujetih. — Bolgarsko sobranje in makedonsko gibanje. Po dvadnevni razpravi o vladnem koraku proti makedonskim odborom je večina sobranja izrazila vladi zaupanje. — Krvava volitev. Iz Rio de Janeiro javljajo, da so se pri včerajšnjih parlamentarnih volitvah vršili krvavi izgredi. Mnogo je ubitih in ranjenih. Izid volitev še ni znan.

V obrambo resnice.

Dne 7. t. m. smo objavili članek, ki nam ga je poslal kmečki posestnik s Stajerskega. V dotičnem članku je naš dopisnik pisal mej drugim: »Čuje se govorica, da hoče gospa Pahernikova izročiti izterjevanje svojih in svojega pokojnega moža dolgov gosposki v roke, sama pa se preseli v mesto. Koliko so kmetje Pahernikovi rod- bini dolžni, tega mi ni mogoče natančno povedati; vsekako pa dobi lahko približne pojme o tem dolgu on, kdor hoče nekoliko računati. Radi tega, ker so bili vsi dolžniki o Božiču pozvani na račun, ter so se morali pismeno zavezati, da hočejo od svojega dolga plačevati zanjepred redno po 4 in 5% obresti, sme se smatrati za resnično govo- rico, da bodo sami kmetje primorani plača- vati odslej zanjepred tej rodbini po 20 000 gld. obresti na leto itd.«

Z ozirom na te trditve, oziroma govo- rice smo prejeli od povsem zanesljive strani naslednje pojasnilo: Prvič nikakor ni res, da se hoče gospa vdova Pahernikova iz Vu- hreda preseliti v mesto, kakor je trdil g. dopisnik. Dalje je tudi neutemeljena trditev, da znašajo kmečki dolgovi pokojnemu g. Paherniku okolu pol milijona, ker vsa za- puščina skupaj ne znaša pol milijona.

Resnično pa je, da je pokojni g. Pa- hernik zapustil dva mladoletna sina in da mora sodišče kot višji varuh nedorastlih otrok urediti premoženjske razmere in za- puščino. Zato je sodišče v smislu zakona povabilo vse dolžnike na račun, ker je dru- gače uravnava zapuščine nemogoča. Torej od te strani kmetom ne grozi gospodarska nevarnost.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. februarja.

Velika proslava svetega očeta v Konjicah. V nedeljo popoldne ob 3 uri vršila se je lepa papeževa slavnost o priliki 25 letnice v Konjicah. Prepevale so se papeževe himne, g. dr. Anton Medved navduševal je zborovalce v imenitnem go- voru o sv. očetu, gospi in fantje so nasto- pali kot deklamatorji in se v imenu raznih narodov klanjali Leonu XIII. Zborovalci so odposlali udanostno izjavo sv. očetu v Rim. Natančneje poročilo v kratkem.

Duhovniške vesti s Štajarskega. Predmestno župnijo Sv. Magdalene v Mari- boru je dobil č. g. Simon Gabero, de- kanijski upravitelj in župnik v Framu. — Župnijo v Studenicah je dobil č. g. Jožef Čede, kapelan pri Sv. Magdaleni v Mariboru.

Osebnosti. V Zrečah se je poročil g. Hinko Dobnik z gospodično Alojzijo Rušnik. Obe obitelji sta vsled obsežnih trgovin znani tudi »širjemu« svetu. — V Konjicah je v četrtek zvečer umrl g. Franc Werbnigg (beri: Vrbaik) Sedanjí pe- kojnik bil je, kakor se nam poroča, sicer dobra duša, pa vsled razmer je prišel na nepravo torišče. — Prestavljena sta živino- zdravnik A. Grosman iz Borovelj v St. Andraž, in G. Zavadič iz Zelezne Kaple v Borovlje. — Odbor občine Tolsti Vrh je imenoval č. g. V. Valeš, žu- pnika v Guštanju, častnega občana. — Solški nadzornik g. Fr. Woschitz v Smohoru je imenovan za nadučitelja na tamošnji šoli. — Nadučitelj g. E. Arnold v Podgorjah je postal nadučitelj na Bistrici v Rožu. — Iz šolske službe je izstopila učiteljica F. Moll na Dholici.

Slovenski gimnazijski razredi v Celju. Na slovensko-nemški nižji gimnaziji v Celju je študiralo v prvem tečaju 188 slovenskih dijakov, od katerih je izdelalo prvi tečaj 23 učencev z odliko, 125 pa po- voljno.

Shod in Leonova slavnost. Pri- hodnjo nedeljo, dne 22. februarja ob 3. po-

podne zborovalo bo katoliško poli- tično društvo za kozjanski okraj v prostorih gosp. Mihaela Horvat v Sonovem zunaj Kozjega. Obhajala se bo tudi Leonova slavnost. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Promoviran je bil dne 10. t. m. na dunajskem vseučilišču doktorjem jezikoslovja g. Primož Lesjak, sin nadučitelja gosp. Andreja Lesjaka v Gozdanju na Koroškem. Obiskoval je celovško gimnazijo, nadaljeval svoje študije na Dunaju in v Lipskem. Glavne skušnje je napravil z odliko in za disputacijo si je izbral jezikoslovno razpravo o koroških krajevnih imenih, s posebnim ozirom na zgodovinske izvore in prvotne pomene.

Po plesu smrt. Iz Ptuja se po- roča: Gdč. J. Planinc je bila na plesu, a ga je morala kmalu zapustiti, ker jej je postalo slabo. Doma je čez par ur umrla. Imela je srčno hibo.

Dve nesreči na železnici. Iz Poljčan pišejo: V teku 12 ur smo doživeli dve nesreči na tuk. kolodvoru. Dne 14. t. m. ob 1/4. uri pop. se je ponesrečil železniški delavec Jurij Rois, oče par otrok; pri presi- povanju premoga iz vozov konjiške železnice v vozove južne železnice se je eden voz premoga prevrnil nanj ter ga podsul s težo 5000 klg. Ostal je še sicer živ ter bil takoj prepeljan v mariborsko bolnišnico, a dvomi se o njegovem ozdravljenju. Še hujša ne- sreča je zadela po 10. uri zvečer — kdaj, ni nihče opazil — železniškega čuvara Jo- zefa Robar. Ob 3 uri so našli povoženega in seveda mrtvega na železničnem tiru le- žati. Bil je mož jako priljudnega obnašanja ter v obče spoštovan. Njegova nesreča nas je tembolj pretresla, ker je še le prejnjó ne- deljo obhajal svoje ženitovanje.

Uvedenje brzojavne službe na c. kr. poštne uradu v Hrušici. Na c. kr. poštne uradu v Hrušici v političnem okraju Radovljica uvedla se je dne 16. fe- bruvarja 1903 brzojavna služba (omejena dnevna služba)

V Savo je šel kmečki sin Janez Praprotnik iz Naklega pri Kranju v torek 17. t. m. — Zaprt bil je v Kranju dva dni, ker je v cerkvi posvaril svojega prijatelja, kateri se ni redno obnašal. To ga je hudo jezilo. Krive so bile baje tudi druge pustne razmere, ker ne gre vsakemu, kakor bi želel. Pravijo, da je bil zadnje dni ne- koliko umoholen. Dne 19. t. m. so ga našli v Savi na Ozoglem.

Laški delavci v Trstu. Včeraj je prišlo v Trst zopet 200 delavcev iz Ita- lije. Domačini nimajo kruha, pusti se pa, da preplavljajo Trst tuji delavci iz Italije.

Z groba v plesno dvorano. Na Reki se je pripetil nečuten slučaj, ki priča, kako daleč more pokvarjenost in hlepenje po uživanju zavesti žensko. Opažalo se je redno, kako s pokopališča na Reki zginjajo dragoceni svileni trakovi, ki so dičili vence. Policija je začela zasledovati in zasledila je res, da te trakove krađe četorica deklet, od katerih je ena okrasila svoj »domino« s tra- kom, ukradenim na grobu in je hotela tako iti na ples. No, mesto na ples je morala oditi v policijski zapor skupno s svojimi tovarišicami, kjer so jim sneli krinke, pod katerimi so nesrečnice izvajale svoje ne- sramnosti.

Nadepoln otrok. 16letnega Janeza Žnidarja iz Kamnika na Kranjskem so pri- jeli 11. t. m. v Mariboru, ker je več ljudi ogoljufal.

Spoznana utopljenka. Včeraj so pokopali mlado utopljenko, katero so pred dnevi našli v Savi pri Ježici. Utopljenka je 18 let stara n takarica Ema Dragar iz Ljubnega na Stajerskem. Služila je tudi v Ljubljani; v zadnjem času pa je bila nata- karica pri Debelaku v St. Vidu nad Ljub- ljano.

Ljubljanske novice.

Zgubila se je danes dop. ob 1/12. uri 3-letna deklica M. C. stanujoča Rezirova cesta št. 12. Bila je goleglava.

Zabavni večer salezijanskih gojencev. Salezijanski gojenci so včeraj v dvorani »Ka- toliškega Doma« s zabavnim večerom, ka- terega so njihovi gojenci priredili v korist salezijanskega zavoda na Rakovniku v Ljub- ljani, s svojim nastopom navzoče občinstvo v pravem pomenu besede istinito presene- tilo. Da nas bodo gojenci še tako mladega salezijanskega zavoda sinoči prijazno zaba- vali, na to smo bili pripravljani, za to pa je bila tudi vsa dvorana napolnjena do zadnjega kotička, a da nas bodo s svojim nastopom kar očarali, tega se nismo nadejali. Vse točke svojega programa so gojenci izvajali v besedi in celi ponaši ter vsem kretanji s prijetno preciznostjo, z občudovanja vredno lahkoto; nič ni bilo prisiljenega, vse tako mikavno, prikupljivo, z eno besedo: bila je prava radost prisostovati sinočnemu večeru. Kako ljubko je bilo gledati nedolžno kre-

tanje in nežno petje in deklamovanje šalji- vega bebčeta, to se da bolje čutiti nego pi- sati. V igrokazih »Satan« in »Sveti Ciril«, mladi mučenik« je bilo vse tako lepo spretno ubrano, osebe in be- sedilo, ponaši in govorica, kakor bi bilo slehernemu že prirojeno. Da s sinočnim ve- čerom so salezijanski gojenci pokazali, da so v jako dobrih rokah in č. gg. salezi- janci pa so tudi pokazali, kako spretni vzgo- jitelji mladine da so, ter h krati osvedočili, da smemo od salezijanskega zavoda v Ljub- ljani upati prav izrednega blagoslova za našo mladino. Mi Salezijancem v istini iz srca častitamo na takem vspehu v tako kratkem času. Le pogumno naprej Bogu v čast, mladini v korist! Za take sijajno zabavo sinočnega večera so si posebnih zaslug na- brale za salezijanski zavod prav požrtovalne blagorodne gospe: gospa Josipina Ko- sova, gospa Wechtišova, gospa Medenova, gospodična Kočarjeva itd. Slava jim! V nadi, da bode slavnemu občinstvu vatreženo, ponovili bodo salezijanski gojenci sinočne predstave še prihodnjo nede- ljo, t. j. 22. februarja t. l. ob 7. uri zvečer istotako v »Kato- liškem domu« s istim vsepo- dom s pripomojjo, da se bode vstop- nina znatno znižala, j. sedeži I. vrste 80 kr., II. vrste 60 kr., III. vrste 40 kr., IV. vrste 20 h, stojšča in galerijski prostori 15 kr. — Preplaščila se hval- ležno sprejemajo. Najbi oni, ki včeraj niso mogli priti k zabavnemu večeru, gotovo pri- hiteliki nedeljski predstavi, da tako sebi pripravijo pri- jatno zabavo, ob jednem pa ko- ristijo salezijanskemu zavo- du in njegovemu blagemu na- menu. Sedeži se prodajajo od jutri naprej in v nedeljo dopoldne v trafiki g. Brusa in v Šešarkovi trafiki, na večer zabave pa pri blagajni. V nedeljo torej vsi prijatelji mladine k zabavne- mu večeru Salezijancev!

Predpustnico priredi katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani v ne- deljo, dne 22. febr. ob 6 uri zvečer v svo- jih društvenih prostorih (Komenskega ulice št. 12.) Vpored: I. Petje. 1. V naravi, zbor F. Eisenhut. 2. Divja rožica, dvospev, H. Vo- larič. 3. Pogled v nedolžno oko, samozpev s spremljevanjem glasovirja A. Nedved. 4. Nos, šaljivi zbor, H. Volarič. 5. Postreždek, kuplet, poje g. I. Ložar, Al. Sachs. 6. Igra: Ob- činski tepček. Burka s petjem v treh dejanjih, poslovenil dr. J. E. Krek. Prosta zabava. Vstop brez vabila ni dovoljen. Prosi se, da ne bi se jemali seboj mali otroci.

Del trga so premestili na prostor, kjer je stalo licealno poslopje. Magistrat naj bi bil pač toliko obziren do občinstva, da dotični prostor primerno priredi in ga vsaj posuje s peskom, da ne bo občinstvu treba stopati preko odpadkov opeke in debelega kamenja.

Samomor dr. Hudnikovega sollicitatorja. V Mariboru se je ustrelil včeraj ponoči bivši dr. Hudnikov sollicitator Avgust Kro- nabetvogel.

Preselilo se je v preteklem mesecu v Ljubljani 48 rodbin in 90 posameznih oseb.

Sestanek železničarjev. V gostilni »pri Stajercu« so imeli včeraj zvečer železničarji shod po § 2. zbor. zak., katerega se je ude- ležilo nekaj uslužbencev električne cestne železnice in južne železnice.

V Ameriko. Danes ponoči se je odpe- ljalo z južnega kolodvora 34 oseb. Na Nem- ško pa je odpotovalo 120 Hrvatov, ki so šli tjakaj dela iskat.

V Gruberjev kanal je, kako trdijo neka- teri slikarski pomočniki, skočil nek neznan mož Na bregu so dobili suknjo in klubuk.

V bolnico so pripeljali danes dopoldne mizarškega pomočnika Andreja Pavlina iz Zg. Gamelja. Postopač Janez Cedilnik ga je na cesti pričakal in z nožem napadel. Sunil ga je z nožem dvakrat v glavo in po je- denkrat v desno roko in desno nogo. Cedilnik je bil jezen na Pavlina, ker mu je ta v gostilni rekel, da bi on tudi lahko šel k maši, ker ima za to dovolj časa.

Praški Jezušček v Florjanski cerkvi okraden. Neznani tat je v Florjanski cerkvi odprl siloma vratica pri praškem Jezuščku in mu ukradel krono, vredno okolu 50 K. Mislil je pač, da je zlata, a je le pozlačena. Zlato verižico, ki visi Jezuščku okolu vratu, je zato pustil nedotaknjeno.

Književnost in umetnost.

Nadina Slavjanska bo koncerti- rala 28. t. m. v Pulju v dvorani »Stadt Pilsen«.

Navala ne bo na Dunaj. Operni pevec Naval Pogačnik je odpovedal svoja koncerta dne 23. febr. in 5. marca na Dunaju. V dotičnem pismu pravi, da se to zgodi vsled »privatnih, zasebnih vzrokov« in da pride v prihodnji seziji na Dunaj.

Izpred sodišča.

Izpred delalnega sodišča.

Ribe bi bila rada jedla de- lavca Jožef Bizjak in Janez Žerjav iz Pod- grada; zaradi tega je vzel v to svrhu Jožef Bizjak kos dinamita, ki je ostal v zaloškem kamnolomu, in ga hranil doma, kar je, ka- kor vsakemu znano, po postavi strogo pre- povedano. V družbi Janeza Žerjava je v tur- binskem poslopju tovarne za izdelovanje pr- stenih barv vrzel Bizjak zažgano dinamitno patrono v vodo z namenom, ribe za svojo uporabo poloviti; dotični ribji lov pa spada v posest ljubljanskega trgovca gospoda Re- gorška. Cela akcija se jima je ponesrečila, kajti zasačil ju je tovarniški hišpac. Sodišče je prisodilo Bizjaku tri mesece, Žerjavu pa dva meseca zapora kot kazni. — **Tat iz potrebe.** Janez Močnik, zidar z Glinc, je oženjen in oče treh otrok. Dne 29. janu- varja zapazila je neka ravno v isti hiši sta- nujoča perica Močnika, ko je skušal odpreti zaklenjeno Dečmanovo sobo. Ker je pa Moč- nik perico zapazil, se je prestrašeno odstra- nil; kmalu na to se je pa Močnik vrnil in vzel po lastnem priznanju Dečmanu 1 krono, kakor on pravi, iz potrebe. Dečman sicer pravi, da je bil dvakrat okraden; da mu je bilo prvokrat vzeto 17 kron, drugokrat pa 2 kroni in štiri zlati prstani. V sled takojšnje ovadbe se pri po orožnikih dognani hišni pre- iskavi pri Močniku res niso našle ukradene reči ter se tudi obdolžencu ni mogla doka- zati nadaljna krivda. Vendar ga je pa sodni dvor obsodil za to, kar je obstal, na šest mesecev težke poostrene ječe. — **Kaj pa nam morejo.** V Barakar- jevi gostilni na Gmajni pili so fantje iz Make in Kriškega. Janez Lukan postavil se je po robu proti Mlačanom, pričelo se je petje »Kaj nam pa morejo« in to je razvnelo mlado kri, kajti komaj so se kriški fantje vzdignili, da ostavijo krčmo, že so jih Mla- čani napadli, jele so leteti steklenica in vrčki, nastala je gneča in v tej gneči sta bila Ja- nez Lukan in Jože Dimic z nožem težko poškodovana. Zatoženih je bilo 6 Mlačanov, od katerih se je dagnalo, da sta bila gostač Tomaž Hacin in batarja sin Franc Hacin prava storilca; prvi je bil obsojen na pet, drugi na štiri mesece ječe, 4 fantje so pa bili oproščeni.

Mlada roparja. Pred celjskim porot- nim sodiščem sta bila obsojena 16-letni Blaž Oberaki iz Sv. Križa pri Slatini in 15-letni Rudolf Vidmar iz Negove vsak na tri leta težke ječe, ker sta na cesti napadla beračico Marijo Krumpak in jo oropala.

Makedonija.

Tudi Grki pripravljajo vatajo. Atenski list »Astrapi« naznanja, da Arkuda zbira vataške čete, s katerimi namerava vdreti začetkom marca v Makedonijo. Tem četam se pridružijo tudi načelniki kretske ustaje. »Naša belovišnjeva zastava zavihra na makedonskih gorah in planjavah in naši tamošnji sorojaki, ki tvorijo 9/10 prebivalstva, jo z radostjo pozdravijo!« Arkudovi vataši se pridružijo bolgarskim pod Jonkovom.

Najbolj zanimivo je, da se tudi Grki domišljevajo, da tvorijo večino prebivalstva, namreč celih devet desetink.

Poročevalec »Daily News«. Gospod Magdonald, poročevalec »Daily News«, se mudi že 7 tednov v Sifiji. Na lastne oči je videl stradanje makedonskih beguncem in rane, katere so jim usekali ne- usmiljeni trinogi. O vsem tem je g. Magdo- nald pisal v svoj list. Pred kratkim je prišel na turški konzulat in je prosil, da naj mu vidirajo njegov potni list za Makedonijo. Konzul Ferneh beg ni vališal njegove prošnje, rekoč, da ga ne more izpustiti v Makedo- nijo, o kateri je spisal že take grozne stvari, ki so mogočno razrušile javno mnenje v Lon- donu, Parizu in Berlinu. Gospod Magdo- nald je rekel, da je pisal le to, kar je videl, in je zagotovil turškega konzula, da stvari, ki jih doprinašajo turški uradniki v Make- doniji, presegajo daleč njegova poročila. Ferneh beg ni mogel tega tajiti, vendar ni hotel dati potnega lista človeku, ki piše proti Turčiji. Magdonald ni se dolgo mudil na konzulatu; s prvim vlakom se je odpe- ljal v Carigrad, da si pri porti preskrbi »vi- sum« za Makedonijo.

Sultan in reforme. Sultan je prepričan, da so reforme že izpeljane in da je prebivalstvo srečno. Prosil je, kakor smo poročali, ekum. patriarha, da pozove metro- polite v Makedoniji, da mu pošljejo zahvalne telegrame. Patriarh je odgovoril, da bo o tem odločevala sinoda, ki je pred- log zavrgla in ruski poslanik Sinovjev je to počenje pohvalil.

Se nekaj zgledov turške grozovitosti. V vasi Železnici je ni hiše, ki bi ne bila oropana, razun tega so Turki 40 hiš upepelili in cerkev oneča- stili. Povsod onečajo žene in dekleta.

Ko so v Železnici zverinsko delo opravili, slekli so do nagega svoje žrtve in jih silili, da donesajo žganje in potem plešejo »chorov«.

Vas Padež spada tudi med one, ki veliko trpe. Oropanih je 50 hiš. Župana so pretepli, ker ni hotel dati orožja, slekli so ga do nagega in postavili v sneg. Popu Panoviču so siloma pulili brado in po tem so ga vrgli v peč. Ko so ga zopet iz vlekli nazaj, je bil na pol opečen in na pol mrtvega so še silili poljubiti roko bim-bašu (majorju) za to. »ker se je po njega milosti tako ogrel«. V hiši »spasovi« so turški vojaki onečastili ženo in moža ubili.

Tudi vas Leško zelo trpi. Veliko možakov so turški vojaki pretepli, med njimi popa Stoila, in jih potem postavili v sneg, da so jim noge zmrznile. Niso prizanesli tudi 70letnemu popu Dimbriju. Med onečastjenimi ženami je bila najbolj nesrečna Jana Marčeva, kateri so še prsi odrezali. Kdo je kriv vsega tega v omenjeni vasi? Jabuša (stotnik) Jezet Effendi in muhezim (poročnik) Riza Effendi.

Kaj je dalo povoda aretaciji članov makedonskega odbora? Iz Sofije dohaja poročilo, da se je aretacija izvršila po naročilu bolgarskega diplomatskega agenta dr. Stančeva v Petrogradu. Ta je namreč brzojavil svoji vladi formalno željo ruske vlade, naj serazpuste makedonski odbori v Bulgariji in aretirajo ne voditelji in uglednejši člani. Diplomatski agent je pripomnil, da je turški zastopnik odločno ugovarjal pri ruskem zunanjem ministru grafu Lamsdorffu proti temu, da prihajajo v Makedonijo bolgarski podaniki in se združujejo z odtonimi uporniki, ki so nalašč za to prišli iz Bolgarije, da nete upor. V brzojavki se končno tudi glasi, da so protest turškega zastopnika podpirali tudi zastopniki Srbije, Anglije in Nemčije. Po prejemu te brzojavke se je vršil ministerski svet v Sofiji, ki je sklenil znane odredbe proti makedonskim odborom. Razen predsednika in podpredsednika starejših odborov Mihajlovskega in Čončeva so bili še prijeti član polkovnik Nikolow in tajnik Golownow. Aretacija se je izvršila v hipu, ko je imel odbor sejo. Izmed članov mlajšega odbora so poleg predsednika Staniševa prijeli agitatoričnega agenta Bojinowa, dva druga agenta in zastopnika notranje organizacije Petrova.

Notranji minister je obenem brzojavno pozval provincialne prefekte, naj primejo polkovnika Jankowater druge agente makedonskega odbora. Policija je zaplenila vse knjige in zapiske ter bo bržkone tudi prepovedala protestni shod, ki namerava ugovarjati vladnim odredbam.

Zahvale. Sultan je izrekel zahvalo knezu Ferdinandu Bolgarskemu za odredbe proti makedonskim odborom. Slično zahvalo je turška vlada izrekla bolgarski vladi.

Vojne priprave. Iz Sebastopola poročajo, da kupičijo tamkaj ogromnega vojnega materiala, kateri se pripravlja za ukrcavanje na ladije. V slučaju konflikta med Turčijo in Rusijo odplula bi ruska črnomorska vojna mornarica pred Bospor, ruska vojska pa bi se izkrcala v bolgarskih lukah Burgos in Varna.

Najnovejše vesti.

Dunaj. Vse velevalsti so odobrile od Avstrije in Rusije predložene reforme za Makedonijo. Načrt reform bodeta avstrijski in ruski poslanik jutri predložila turški vladi. Reforme se javnosti priobčijo prihodnji teden.

Društva.

(Pustno veselico) priredi »Katoliško delavsko društvo na Jesenicah« na pustno nedeljo dne 22. februarja 1903 v društveni dvorani na Savi št. 8. Vspored: 1. M. pl. F.: »Koračnica Zvonimira«. Udarjajo tamburaši. 2. »Na obalih Save«. Udarjajo tamburaši. 3. J. Aljaž: »Zacetali ptič«. Poje mešani zbor. 4. A. Forster: »Ruski sarsfan«. Poje mešani zbor. 5. »Zakletja soba v gostilni pri zlati goski«. Burka v 1. dejanju. Priredil Fr. Kunovec. 6. »Doktor Veznal in njegov sluga Štipko Tišek«. Veseloigra v 2. dejanjih. Spi sal J. Strukelj. 7. Prosta zabava. Med zabavo pojeta zbora in udarjajo tamburaši. Vstopnina: Sedeži I. vrste à 1 K; ostali sedeži à 60 v. Stojlišča à 40 v, za ude à 30 v. Kobilni udeležbi vabi »Katol. delav. društvo na Jesenicah«.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem.) Letošnji izvanredni občni zbor se bode vršil dne 21. t. m. ob 1/8. uri zvečer v klubovi dvorani hotela »pri Slonu«. Vspored: 1. Razdelitev dr. Loeschner-Maderjeve ustanove. 2. Slučajnosti. — V Ljubljani, dne 18. febr. 1903. Dr. Kopfiwa, t. d. predsednik.

(»Senožeški pevci«.) Vabilo na veselico s plesom in igro, katero priredi »Senožeški pevci« v nedeljo dne 22. februarja 1903 v prostorih restavracije na »Stari pošti«. Vspored: 1. Nčived: »Zvezna«, pesem. 2. »Gospod regisseur«, šaljivi prizor. 3. »V boj«, pesem. 4. Hajdrih: »Jadransko morje«, pesem. 5. Tombola. 6. »Lepa naša domovina«, pesem. 7. »Krojač in čevljar. 8. Ples. — Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za osebo 50 vinarjev, obitelj 1 krono. Ker je čisti dobiček namenjen družbi sv. Cirila in Metoda, se preplačilom ne stavijo meje.

(Zagorski diletantje) prirede pustno nedeljo, v dvorani L. Habata veliko maskarado s jako zanimivim vzporedom. Naznanjenih je že lepo število grup mask. Po pripravi je povzeti, da bode zabava izborna. Najbolj originalna maska dobi darilo v vrednosti 10 kron.

(Akad. podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradcu) priredi dne 26. t. m. v društvenih prostorih akad. tehn. društva »Triglava« svoje I. izredno občno zborovanje s sledečim vsporedom: 1. Odborovo počilo. 2. Slučajnosti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ljutomer, 20. febr. Pri pogrebu dekana Skuhale je pridigal kanonik Voh, maševal in vodil spreved kanonik Hajšek; žalobno sijajnost so povelicevali uradi, šole, društva, požarnici ljutomerski evensko-krapjenski, babinški, narsinski, cezanjevski, strojeveski, veteranci svetinjski; udeležilo se je pogreba nad štirideset duhovnikov, v pol ure dolgem sprevedu je bilo nepregledno ljudstva iz domače in sosednih župnij. Vreme krasno.

Dunaj, 20. februar. Poslanec dr. Tavčar je v včerajšnji seji interpeliral vlado radi konfiskacije »Narodovega« podlistka »Žrtev razmer«. Brošura je bila priložena interpelaciji, ni pa tiskana v stenografičnem zapisniku, torej ni imunizirana.

Dunaj, 20. febr. Poslanec Bareuther je nevarno obolel.

Bern, 20. febr. Včeraj je princezinja Lujiza obiskala svojega brata v Montreuxu. Brat jo je pričakoval v dru-

žbi gđc. Adamovich. Skoro na to je zopet odpotovala v zavod »La Metairie«.

Newark, 20. febr. Cestna železnica je trčila z električnim vozom, v katerem so bili šolski dečki, od katerih je devet mrtvih in 15 težko ranjenih.

Curlih, 20. febr. Tu so prijeli defravdanta Metza, ki je trdki Deckert in Homolka v Budimpešti poneveril večjo svoto.

Darovi

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 5. do 16. febr. poslali prispevke p. n. g. in društva: Upravištvo »Slov. Naroda« 287 42 K, uredništvo »Slovenec« 68 40 kron, upravištvo »Domovine« 5 41 K. sol. voditelj M. Kenda v Volčah zbirko 20 60 kron, Fr. Matjašič v Gradcu za »Orm. spom.« 2 K, društvo »Edinost« v Vojniku polovico dohodkov pri mladinski slavnosti 25 kron, Fr. Schneider v Cezarjevcih pri Ljutomeru zbirko 7 42 K. Čitalniški pevski zbor v Kranju neko darilo 20 K, Mohorjani v Mengišu 20 kron, kapl. Fr. Schreiner v Dobrni pri Celju ob godovanju nabral 50 K, tovarnar Ivan Jebadin ob kave 200 K, posojilnica v Mokronogu 10 K, nasprotniki domačega prepira v X. 20 K, svatie pri poroki Al. Bončina v Gor. Tribuši 6 K, narodna družba pri gosp. Jugu v Podčetrtku ob Sotli 12 K, posojilnica v Ormožu 10 K, posoj. v Biljah 10 K, dr. Geiger v Ljubljani za »Orm. spom.« 10 K (po »Slov. Nar.«); podružnice: ženska v Novem mestu 171 40 K, ženska v Sežani 230 K, izvenakademika v Gradcu 84 02 K. — Za tri knjige in sicer: Iv. Vrhovnik, Listi nabožno slovstveni; J. Bilec, Tarbula, in L. Pesjakova, Smrt pravičnega, katerih čisto izkupilo je namenjeno naši družbi, je dosedaj 232 odjemnikov poslalo 815 06 K. Mnogi pošiljatelji so vplačali višje svote, nego je tem knjigam založna cena. Žal, da radi pičlega prostora vseh imen ne moremo objaviti.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Listnica uredništva:

Gg. dopisnikom. Često se našemu uredništvu izražajo želje, naj kako stvar, ki jo prinese »Slovenec«, priobči tudi »Domoljub« in »Bogoljub«. Umerno je, da take želje naše uredništvo lahko preze, ker delo vedno bolj narašča in ker je uredništvo »Slovenec« ločeno od uredništva cerkvenega lista »Bogoljuba«. Zato naj se gg. dopisniki obračajo v takih slučajih naravnost na uredništva »Domoljuba« in »Bogoljuba«. Se enkrat prosimo hitrih in kratkih poročil.

— Občeznato dajo Mautnerjeva napojena semena za krmasko repo najobilnejši pridelek. Prav tako izvrstna in nepresežna so tudi Mauthnerjeva zelenjadna in cvetlična semena.

Lak za sobina tla, dá lesk in prevlakti ter se kaj hitro suši. Za samo uporabo zalogi pri trdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice. 524 11 11—8

Vnanja naročila proti povzet ju.



Umrlí so:

12. febr. Ivan Reiter, pešec v 27. pešpolku, 22 let, Metelkove ulice 2, se je vstrelil. 14. febr. Terezija Pavšek, gostija, 61 let, Karolinska zemlja 9, pljučna tuberkuloza. 15. febr. Stefan Berčič, upok. davkarski sluga, 74 let, Resljeva cesta 1, Arterio sclerosis. — Helena Virk, postrožnica, 63 let, Radeckega cesta 11, Marasmus. — Matija Ladiha, krojaški mojster, 44 let, Streliske ulice 2, jetika. 16. febr. Marija Zaveršan, 14 let, Rimska cesta 5, jetika. 17. febr. Helena Cvajnar, gostija, 73 let, Hrenove ulice 8, ostarelost. — Stanko Sušnik, sprevednikov

sin, 10 mes., Cesta na južno železnico 26, Bronchitis chron.

18. febr. Alojzij Lenček, trgovec, 50 let, Sv. Jakoba trg 2, Tuberculosis, Morbus Brightii. — Josip Tavčar, narednikov sin, 14 mes., Pred vojašnico 4, božjast. — Ferdo Pevce, litograf, 74 let, Cerkvene ulice 21, Apoplexia cerebri.

V hiralnici:

14. febr. Marija Cuznar, gostija, 39 let, jetika. 17. febr. Barbara Ripper, hiralica, 67 let, Pneumonia. 19. febr. Lucija Osterman, gostija, 72 let, Marasmus et dementia senilis.

V bolnišnici:

11. febr. Ivan Trampus, dninar, 28 let, Meningit. 12. febr. Ivana Premk, dninarjeva žena, 39 let, Caries multilocularis Amyloidosis. — Rozalija Lukek, dninarica, 22 let, Peritonitis. 13. febr. Terezija Kall, narednikova vdova, 84 let, Marasmus senilis. — Josip Hlebec, dninar, 20 let, Sarcomatosis. 14. febr. Konstantina Premk, bajtarjeva hči, 2 dni, slabost. — Andrej Lončina, ubožec, 70 let, Pneumonia. 16. febr. Ivana Ocvirk, kuharica, 42 let, Tracura capitis, pljučni edem. 17. febr. Josip Uic, pivovarjev sin, 6 let, Apendicitis Peritonitis perforativa.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
19	9. zveč.	750.8	0.2	sl. jvzh.	jasno	
20	7. zjutr.	748.9	-3.8	sl. jzah.	del. obl.	0.0
	2. popol.	746.6	7.0	sl. jvzh.		

Srednja včerajšnja temperatura 1.6° normale, 0.2°.

Poziv.

Ker je letos 25 let, ko je avstrijska vojska zasedla Bosno in Hercegovino, praznovati hočejo vsi udeležniki letos 25 letnico ter se vsi isti tem potom pozivljejo, da pridejo na

Shod

kateri se sklicuje na nedeljo, dne 22. svečana 1903, ob 2 uri popoldne v stekleni salon restavracije »Pri zvezdi« (Ferlinc) na cesarja Josipa trgu.

Sbojevniki iz l. 1878., udeležite se vsi shoda, da tam izvolimo odbor, kateremu bode naloga, da ukrene vse potrebno, da dostojno proslavimo za nas pomembno 25 letnico!

208 3—2

Sklicatelji.

Hišna oprava

skoraj nova, se prodaja zaradi odpotovanja. Več pov. upravništvo »Slovenec«. 191 3—2

VABILO

domači veselici

katera bode

v soboto, dne 21. svečana 1903

v gostilni

»pri Cenkarji«

Gradlišče štev. 6.

Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina 20 v.

Ob enem se naznani, da se bo zadnje tri dni pustnih dni, namreč v nedeljo, ponedeljek in torek točilo

pristno dobro staro vino čez ulico 2 kr. ceneje.

Za obilen obisk se priporočata

200 3—2

Franc in Ivanka Slatnar.

Konvertiranje 4.2% skupne rente.

Konvertirala se bo:

vsa maj-novemberska renta,

vsa januar-julijeva renta

in na imena se glaseče ter 20.000 gld. presegajoče obligacije

februar-avgustove rente.

Konvertiranje se bo zgodilo po precolekovanju dosedanjih obligacij na nove 4% kronine obveznice, in dosedanje 4.2% obrestovanje ostane v veljavi še do 1. maja, oziroma do 1. julija ali 1. avgusta t. l.

Zglasiti obligacij za sedaj ni treba; le oni lastniki gori imenovanih papirjev, ki želé, da se jim glavnica izplača, morajo to zglasiti do 27. febr. t. l. Svojedobno konvertiranje preskrbim brez provizije ter brez stroškov in v ta namen že sedaj sprejemam obligacije.

J. C. MAYER,
banka in menjalnica v Ljubljani.